

París, Salt, Londres

Els fets de Tottenham en què centenars de joves han sortit a “cremar el carrer” no són una novetat. En l'àmbit europeu, cal recordar els fets que l'any 2005 van tenir lloc a les *banlieues* dels afores de París. I, sense anar tan lluny, a inicis d'aquest any la localitat gironina de Salt va ser escenari d'uns disturbis que, a una altra dimensió, tenien un mateix origen: la mort d'un noi d'origen immigrant perseguit per la policia. En els tres casos, la mort esdevé el detonant que fa esclatar una tensió latent entre joves de zones perifèriques de les grans ciutats i els cossos policials. París, Salt i Londres posen sobre la taula un dels reptes més importants que la societat europea té en ple segle XXI: el fenomen migratori. Un repte que no només afecta els països amb més població immigrada, tal com ens recorden els fets del juliol a Noruega, en què un home d'extrema dreta va matar prop d'un centenar de persones per raons purament xenòfobes.

Per afrontar i superar aquest repte cal una anàlisi profunda dels fets que aquests dies viuen els carrers de Londres i, sobretot, de les seves causes. El que té menys interès per al disseny i la implementació de les polítiques de gestió de les migracions són les conseqüències dels disturbis. Les declaracions del primer ministre anglès, David Cameron, en què titllava els disturbis de Tottenham de “pura i simple violència”, són preocupants perquè es queden en la versió més populista de l'anàlisi de les conseqüències. Òbviament, la crema d'edificis i el saqueig a les botigues són condemnable pels danys físics, morals i materials que causen a la població londinenca. Però pensar que la finalitat d'aquests actes és el vandalisme gratuït implica alimentar un clima d'hostilitat i malestar en la suposada societat del benestar.

Més enllà de les conseqüències, l'anàlisi del fenomen en si –joves violents que delinqueixen– subratlla

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

el problema social de la violència i la delinqüència. La societat se sent insegura i reclama a l'Estat que garanteixi la seva seguretat. L'Estat assumeix aquesta responsabilitat i difon missatges de seguretat i control per demostrar que segueix ostentant el monopoli de la força. Des d'aquesta perspectiva, les actuacions són immediates i, sovint, curtes de mira. El principal risc d'una anàlisi centrada en el problema social és no tenir en compte les causes del fenomen. ¿Què hi ha al darrere de la violència i la delinqüència del londinenc barri de Tottenham, les *banlieues* franceses i el gironí Salt? ¿Cal pensar que es tracta purament i simplement de joves violents? Aleshores estariem pressuposant que la violència forma part del codi genètic de l'espècie humana. ¿Cal pensar que es tracta purament i simplement de joves immigrants delinqüents? Aleshores pressuposariem que la delinqüència forma part del codi genètic de determinats col·lectius socials.

Al costat de l'anàlisi del fenomen, plantejar el problema sociològic implica analitzar-ne les causes. Si la violència i la delinqüència no són condicions innates dels éssers humans,

Les relacions d'explotació i dominació són la causa principal que incita a la violència als centres migratoris d'Europa

quin origen social tenen? La resposta és fàcil: les desigualtats socials són la base de la violència i la delinqüència. El lladre acostuma a robar per poder menjar. En contra de les versions i els corrents teòrics biològics que defensen les diferències naturals com la raó de ser de les desigualtats, cal recordar que les relacions entre les persones són el que generen la desigualtat. Les relacions d'explotació i dominació són els principals mecanismes que ho fan possible. Els fets de París, Salt i Londres són un bon exemple de com opera aquesta dinàmica social. Joves d'origen immigrant, baix nivell econòmic i escàs nivell d'estudis se senten explotats per una societat que ni tan sols els ofereix feina i dominats per unes normes socials que no els reconeixen com a col·lectiu. Aturats i menystinguts perquè no poden accedir a la societat de consum, principal font d'identitat en la societat occidental contemporània. Es tracta d'una opressió simbòlica que, allà on hi ha certa capacitat de mobilització, esclata en forma de violència i delinqüència.

Plantejar respostes polítiques als disturbis de Tottenham entenen que es tracta de pura i simple violència suposa passar de l'opressió simbòlica a l'opressió física. La història està plena de casos en què aquesta estratègia, lluny de resoldre el problema, ha generat més desigualtat, pobresa i morts. Plantejar respostes polítiques basades en l'anàlisi del fenomen de la delinqüència de joves violents suposa implementar una estratègia de repressió en què s'alimenta l'opressió simbòlica.

Plantejar respostes polítiques basades en l'anàlisi del problema sociològic obliga a preguntar-se per què els joves immigrants de classe treballadora i escassa formació mostren la seva indignació amb actes violents, mentre que els joves autòctons de classe mitjana i elevada formació mostren la seva indignació amb acampades i assemblees populars.

ARIANNE FABER

